

SZKOŁA PODSTAWOWA
im. Jana Pawła II w Łososinie Dolnej

WYMAGANIA EDUKACYJNE Z PRZYRODY

klasa IV

NAUCZYCIELE PROWADZĄCY ZAJĘCIA

1. Irena Pasionek

1. Poznajemy warsztat przyrodnika

<i>ocena dopuszczająca</i>	<i>ocena dostateczna</i>	<i>ocena dobra</i>	<i>ocena bardzo dobra</i>	<i>ocena celująca</i>
UCZEŃ:				
<ul style="list-style-type: none"> • wymienia składniki przyrody nieożywionej i ożywione • podaje trzy przykłady wytworów działalności człowieka • wymienia zmysły człowieka • wymienia źródła informacji o przyrodzie • wyjaśnia, czym jest obserwacja, a czym doświadczenie • podaje nazwy przyrządów służących do prowadzenia obserwacji w terenie • podaje nazwy głównych kierunków geograficznych • odszukuje na planie lub mapie wskazany obiekt 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje rolę poszczególnych zmysłów w poznawaniu świata • przyporządkowuje przyrząd do obserwowanego obiektu • wyjaśnia, co to jest widnokraż • wyznacza kierunki geograficzne • rysuje różę głównych i pośrednich kierunków geograficznych • rozpoznaje obiekty w terenie przedstawione na planie i opisuje je za pomocą znaków kartograficznych • określa położenie innych obiektów na mapie w stosunku do podanego obiektu • oblicza wymiary biurka w skali 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia cechy ożywionych składników przyrody • wyjaśnia znaczenie obserwacji w poznawaniu przyrody • opisuje etapy doświadczenia • opisuje sposób wyznaczania kierunku geograficznego za pomocą gnomonu • opisuje budowę kompasu • wyjaśnia zasadę tworzenia nazw kierunków pośrednich • oblicza rzeczywiste wymiary przedmiotu przedstawionego w różnych skalach • wyjaśnia, na czym polega orientowanie mapy 	<ul style="list-style-type: none"> • planuje obserwację dowolnego obiektu lub organizmu w terenie • określa przeznaczenie poszczególnych części mikroskopu • opisuje sposób przygotowania obiektu do obserwacji mikroskopowej • porównuje sposoby wyznaczania kierunków geograficznych za pomocą kompasu i gnomonu 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, w jaki sposób zmiana jednego składnika przyrody może wpłynąć na pozostałe wybrane składniki • przeprowadza doświadczenie • wyjaśnia, dlaczego do niektórych doświadczeń należy używać dwóch zestawów • wymienia nazwy przyrządów służących do prowadzenia obserwacji (odległych obiektów, głębin • opisuje sposób wyznaczania kierunku północnego za pomocą Gwiazdy Polarnej oraz innych obiektów w otoczeniu

2. Poznajemy pogodę i inne zjawiska przyrodnicze

<i>ocena dopuszczająca</i>	<i>ocena dostateczna</i>	<i>ocena dobra</i>	<i>ocena bardzo dobra</i>	<i>ocena celująca</i>
UCZEŃ:				
<ul style="list-style-type: none"> • wymienia stany skupienia • podaje przykłady ciał stałych, cieczy i gazów • wyjaśnia zasadę działania 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady ciał stałych, cieczy i gazów • wyjaśnia zasadę działania 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia zjawisko rozszerzalności cieplnej • wymienia czynniki wpły- 	<ul style="list-style-type: none"> • klasyfikuje ciała stałe ze względu na właściwości • porównuje właściwości 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje obieg wody w przyrodzie • wyjaśnia różnice między

<p>sprężystych w swoim otoczeniu</p> <ul style="list-style-type: none"> • podaje stany skupienia wody i przemiany stanów skupienia wody • odczytuje wskazania termometru • wymienia składniki pogody • rozpoznaje rodzaje opadów • wymienia przyrządy służące do obserwacji meteorologicznych • wyjaśnia pojęcia: wschód Słońca, górowanie, zachód Słońca • wymienia daty rozpoczęcia kalendarzowych pór roku 	<p>termometru cieczowego</p> <ul style="list-style-type: none"> • zapisuje temperaturę dodatnią i ujemną • opisuje, w jakich warunkach zachodzą topnienie, krzepnięcie, parowanie i skraplanie • wyjaśnia pojęcia: pogoda, upał, przymrozek, mróz • podaje nazwy osadów atmosferycznych • opisuje pozorną wędrówkę Słońca nad widnokretem, uwzględniając zmiany długości cienia • wyjaśnia pojęcia: równonoc: jesienna, wiosenna, przesilenie letnie, przesilenie zimowe • opisuje cechy pogody w wskazanych porach roku 	<p>wające na szybkość parowania</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje sposób powstawania chmur • wyjaśnia, czym jest ciśnienie atmosferyczne • wyjaśnia, jak powstaje wiatr • określa aktualne zachmurzenie • wymienia przyrządy do obserwacji meteorologicznych • opisuje zmiany temperatury powietrza w ciągu dnia w zależności od wysokości Słońca nad widnokretem • opisuje zmiany w pozornej wędrówce Słońca nad widnokretem w poszczególnych porach roku 	<p>fizyczne ciała stałych, cieczy i gazów</p> <ul style="list-style-type: none"> • podpisuje na mapie kierunek wiatru • wykazuje związek pomiędzy porą roku a występowaniem określonego rodzaju opadów i osadów • opisuje zmiany długości cienia w ciągu dnia • porównuje wysokość Słońca nad widnokretem w południe oraz długość cienia w poszczególnych porach roku 	<p>opadami a osadami atmosferycznymi</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia fenologiczne pory roku, czyli te, które wyróżniają się na podstawie fazy rozwoju roślinności
3. Poznajemy świat organizmów				
<i>ocena dopuszczająca</i>	<i>ocena dostateczna</i>	<i>ocena dobra</i>	<i>ocena bardzo dobra</i>	<i>ocena celująca</i>
UCZEŃ:				
<ul style="list-style-type: none"> • opisuje trzy wybrane czynności życiowe organizmów • wyjaśnia pojęcia organizm jednokomórkowy, organizm wielokomórkowy, organizm samożywny, organizm cudzożywny • wymienia, na podstawie ilustracji, charaktery- 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia czynności życiowe organizmów • podaje nazwy królestw organizmów • podaje przykłady organizmów roślinożernych i mięsożernych • wyjaśnia, na czym polega wszystkożerność • wyjaśnia, czym są zależ- 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje hierarchiczną budowę organizmów wielokomórkowych • charakteryzuje czynności życiowe organizmów • opisuje cechy przedstawicieli poszczególnych królestw organizmów • przyporządkowuje podane organizmy do 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje sposób wytwarzania pokarmu przez rośliny • określa rolę, jaką odgrywają w przyrodzie zwierzęta odżywiające się szczątkami glebowymi • wyjaśnia, na czym polega pasożytnictwo • opisuje szkodliwość zwierząt zamieszkujących na- 	<ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia potrzebę klasyfikacji organizmów • charakteryzuje wirusy • podaje przykłady pasożytnictwa w świecie roślin, grzybów, bakterii i protistów • podaje przykłady obrony przed wrogami w świecie roślin i zwierząt

<p>styczne cechy drapieżników układu łańcuchów pokarmowy</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia korzyści z uprawy roślin w domu i w ogrodzie podaje przykłady zwierząt hodowanych przez człowieka 	<p>ności pokarmowe</p> <ul style="list-style-type: none"> podaje nazwy ogniw łańcucha pokarmowego podaje przykłady dzikich zwierząt żyjących w mieście 	<p>grup troficznych (samożywne, cudzożywne)</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia cechy roślinożerców wymienia przedstawicieli pasożytów wyjaśnia, co to jest sieć pokarmowa wyjaśnia, jakie znaczenie ma znajomość wymagań życiowych uprawianych roślin wyjaśnia, dlaczego nie wszystkie zwierzęta możemy hodować w domu 	<p>sze domy (przykłady)</p>	<ul style="list-style-type: none"> wymienia nazwy kilku roślin leczniczych uprawianych w domu lub w ogrodzie
4. Odkrywamy tajemnice ciała człowieka				
<i>ocena dopuszczająca</i>	<i>ocena dostateczna</i>	<i>ocena dobra</i>	<i>ocena bardzo dobra</i>	<i>ocena celująca</i>
UCZENIE:				
<ul style="list-style-type: none"> wymienia składniki pokarmowe opisuje znaczenie wody dla organizmu uzasadnia konieczność mycia rąk przed każdym posiłkiem podpisuje na schemacie elementy szkieletu oraz narządy układów: pokarmowego, krwionośnego, oddechowego, nerwowego, ruchu i rozrodczego wymienia zasady higieny poznanych układów wskazuje narządy zmy- 	<ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady produktów spożywczych bogatych w białka, cukry, tłuszcze, witaminy opisuje rolę poszczególnych układów wymienia trzy funkcje szkieletu opisuje rolę poszczególnych narządów zmysłów wyjaśnia pojęcie ciąży wymienia zmiany fizyczne zachodzące w okresie dojrzewania u dziewcząt i chłopców omawia zasady higieny, 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje rolę składników pokarmowych w organizmie wyjaśnia pojęcie trawienie opisuje drogę pokarmu w organizmie proponuje ćwiczenia poprawiające funkcjonowanie układu krwionośnego opisuje budowę poszczególnych narządów układu oddechowego, pokarmowego, krwionośnego, rozrodczego, nerwowego 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia rolę enzymów trawiennych wskazuje narządy, w których zachodzi mechaniczne i chemiczne przekształcanie pokarmu wyjaśnia, na czym polega współdziałanie układów: pokarmowego, oddechowego i krwionośnego opisuje wymianę gazową zachodzącą w płucach wymienia zadania mózgu wyjaśnia, w jaki sposób układ nerwowy odbiera informacje z otoczenia 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje rolę narządów wspomagających trawienie wymienia czynniki, które mogą szkodliwie wpłynąć na funkcjonowanie wątroby lub trzustki charakteryzuje rolę poszczególnych składników krwi wyjaśnia, dlaczego w okresie szkolnym należy szczególnie dbać o prawidłową postawę

<p>słów</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje na ilustracji komórki rozrodcze: męską i żeńską • wyjaśnia pojęcie zapłodnienie • podaje zmiany w organizmie świadczących o rozpoczęciu okresu dojrzewania • podaje przykłady zmian w funkcjonowaniu skóry w okresie dojrzewania 	<p>których należy przestrzegać w okresie dojrzewania</p>	<p>oraz układu ruchu</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozróżnia rodzaje połączeń kości • podaje nazwy największych stawów występujących w organizmie człowieka • wskazuje na planszy elementy budowy oka i ucha • opisuje zmiany psychiczne zachodzące w okresie dojrzewania 	<ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia, że układ nerwowy koordynuje pracę wszystkich narządów zmysłów • opisuje rozwój nowego organizmu 	
5. Odkrywamy tajemnice zdrowia				
<i>Ocena dopuszczająca</i>	<i>Ocena dostateczna</i>	<i>Ocena dobra</i>	<i>Ocena bardzo dobra</i>	<i>Ocena celująca</i>
UCZEŃ:				
<ul style="list-style-type: none"> • wymienia zasady zdrowego stylu życia • wyjaśnia, dlaczego ważna jest czystość rąk • wymienia drogi wnikań do organizmu człowieka drobnoustrojów chorobotwórczych • wymienia dwie zasady bezpieczeństwa podczas zabaw na świeżym powietrzu • wymienia numery telefonów alarmowych • wymienia zasady, których przestrzeganie po- 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje zasady prawidłowego odżywiania • wyjaśnia, dlaczego należy dbać o higienę skóry • podaje przykłady wypożyczynku czynnego i biernego • wymienia przyczyny chorób zakaźnych • opisuje przyczyny zatrucia • opisuje zasady postępowania w czasie burzy • podaje przykłady trujących roślin hodowanych w domu • opisuje zasady udzielania 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia rolę aktywności fizycznej w zachowaniu zdrowia • opisuje sposób pielęgnacji skóry ze szczególnym uwzględnieniem okresu dojrzewania • wyjaśnia, na czym polega higiena jamy ustnej • wyjaśnia, czym są szczepionki • wymienia objawy zatrucia pokarmowych ze szczególnym uwzględnieniem zatrucia grzybami • uzasadnia celowość 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, czym jest zdrowy styl życia • opisuje skutki niewłaściwego odżywiania się • opisuje skutki niedoboru i nadmiernego spożycia poszczególnych składników pokarmowych • wyjaśnia, na czym polega higiena osobista • opisuje objawy wybranych chorób zakaźnych • charakteryzuje pasożyty wewnętrzne człowieka • wymienia drobnoustroje mogące wnikać do orga- 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia istotę działania szczepionek • wyjaśnia, dlaczego należy rozsądnie korzystać z kąpiei słonecznych i solariumów • wymienia sposoby pomocy osobom uzależnionym • podaje przykłady profilaktyki chorób nowotworowych

<p>zwoli uniknąć chorób zakaźnych</p> <ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady zjawisk pogodowych, które mogą stanowić zagrożenie • określa sposób postępowania po użądleniu • podaje przykłady środków czystości, które stwarzają zagrożenie dla zdrowia • podaje przynajmniej dwa przykłady negatywnego wpływu dymu tytoniowego i alkoholu na organizm człowieka • wyjaśnia, czym jest asertywność 	<p>pierwszej pomocy w przypadku skaleczeń i otarć</p> <ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady substancji, które mogą uzależniać • podaje przykłady sytuacji, w których należy zachować się asertywnie • prezentuje właściwe zachowanie asertywne w wybranej sytuacji 	<p>umieszczania symboli na opakowaniach substancji niebezpiecznych</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, na czym polega palenie bierne • wymienia skutki przyjmowania narkotyków • uzasadnia konieczność zachowań asertywnych 	<p>nizmu przez uszkodzoną skórę</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje sposób postępowania po ukąszeniu przez żmiję • opisuje zasady postępowania w przypadku oparzeń • podaje przykłady dziko rosnących roślin trujących • wyjaśnia, czym jest uzależnienie 	
6. Orientujemy się w terenie				
<i>Ocena dopuszczająca</i>	<i>Ocena dostateczna</i>	<i>Ocena dobra</i>	<i>Ocena bardzo dobra</i>	<i>Ocena celująca</i>
UCZEŃ:				
<ul style="list-style-type: none"> • definiuje pojęcia: plan, mapa, znaki kartograficzne • wymienia elementy mapy: tytuł, skala, legenda • definiuje pojęcie: skali liczbowej, mianowanej oraz podziałki liniowej • przedstawia przedmioty i obiektów na planie za pomocą znaków kartogra- 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje główne kierunki geograficzne na mapie • podaje rodzaje map: plan, mapa turystyczna • korzysta z planu miasta i mapy turystycznej 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia sposób orientowania mapy za pomocą obiektów w terenie • omówienie sposobu orientowania mapy za pomocą kompasu 	<ul style="list-style-type: none"> • orientuje mapę: za pomocą kompasu i za pomocą obiektów w terenie • dokonuje pomiarów przedmiotów np. podręcznika, ławki i rysuje w skali 	<ul style="list-style-type: none"> • rysuje szkic okolicy szkoły

ficznych				
7. Poznajemy krajobraz najbliższej okolicy				
<i>Ocena dopuszczająca</i>	<i>Ocena dostateczna</i>	<i>Ocena dobra</i>	<i>Ocena bardzo dobra</i>	<i>Ocena celująca</i>
UCZEŃ:				
<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcie krajobraz • wymienia składniki, które należy uwzględnić, opisując krajobraz • wymienia nazwy krajobrazów kulturowych • rozpoznaje na ilustracji wzniesienia i zagłębienia • wymienia nazwy grup skał • podaje przykłady wód słonych • wymienia trzy formy ochrony przyrody w Polsce • podaje przykłady ograniczeń obowiązujących na obszarach chronionych • wyjaśnia, na czym polega ochrona ścisła 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, do czego odnosi się nazwy krajobrazów • podpisuje na rysunku elementy wzniesienia • podaje po jednym przykładzie skał należących do poszczególnych grup • wyjaśnia, czym jest próchnica • wyjaśnia pojęcia: wody słodkie, wody słone • wymienia rodzaje wód powierzchniowych • podaje przykłady zmian w krajobrazach kulturowych • wyjaśnia czym są parki narodowe i pomniki przyrody • opisuje sposób zachowania się na obszarach chronionych 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje na zdjęciach rodzaje krajobrazów • opisuje cechy poszczególnych krajobrazów kulturowych • opisuje wklęsłe formy terenu • opisuje budowę skał litych, zwięzłych i luźnych • na podstawie ilustracji rozróżnia rodzaje wód stojących i płynących • opisuje zmiany w krajobrazie najbliższej okolicy wynikające z rozwoju rolnictwa lub związane z rozwojem przemysłu • wyjaśnia cel ochrony przyrody • wyjaśnia czym są rezerваты przyrody • wyjaśnia różnice między ochroną ścisłą a ochroną czynną 	<ul style="list-style-type: none"> • klasyfikuje wzniesienia na podstawie ich wysokości • podpisuje na rysunku elementy doliny • opisuje proces powstawania i rolę gleby • opisuje, jak powstają bagna • charakteryzuje rodzaje wód płynących • podaje przykłady działalności człowieka w najbliższej okolicy, które prowadzą do przekształcenia krajobrazu • wyjaśnia pochodzenie nazwy swojej miejscowości • wskazuje różnice między parkiem narodowym a parkiem krajobrazowym 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia nazwy: najdłuższej rzeki, największego jeziora, największej głębokości oceanicznej • podaje przykłady pozytywnego i negatywnego wpływu rzek na życie i gospodarkę człowieka • wyjaśnia, w jakich warunkach powstają lodowce • podaje przykłady występowania lodowców na Ziemi
8. Odkrywamy tajemnice życia w wodzie i na lądzie				

<i>ocena dopuszczająca</i>	<i>ocena dostateczna</i>	<i>ocena dobra</i>	<i>ocena bardzo dobra</i>	<i>ocena celująca</i>
UCZEŃ:				
<ul style="list-style-type: none"> wymienia przystosowania ryb do życia w wodzie opisuje schemat rzeki, wymieniając: źródło, bieg górny, środkowy, dolny, ujście podpisuje, np. na schematycznym rysunku, strefy życia w jeziorze podaje przykłady organizmów żyjących w poszczególnych strefach jeziora wymienia czynniki warunkujące życie na lądzie opisuje przystosowania zwierząt do zmian temperatury wpisuje na schemacie warstwy lasu opisuje zasady zachowania się w lesie rozpoznaje na ilustracji dwa drzewa iglaste i dwa drzewa liściaste wyjaśnia znaczenie łąki dla ludzi wyjaśnia, dlaczego nie wolno wypalać traw podaje nazwy zbóż uprawianych na polach 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje, popierając przykładami, przystosowania zwierząt i roślin do życia w wodzie podaje nazwy organizmów żyjących w biegu górnym, środkowym i dolnym rzeki podaje przykłady roślin strefy przybrzeżnej jeziora wskazuje przystosowania roślin do ochrony przed niekorzystną (zbyt niską lub zbyt wysoką) temperaturą wymienia nazwy przykładowych organizmów żyjących w poszczególnych warstwach lasu porównuje wygląd igieł sosny i świerka wymienia cechy łąki wymienia zwierzęta mieszkające na łące i żerujące na niej opisuje sposoby wykorzystywania roślin zbożowych uzupełnia brakujące ogniw w łańcuchach pokarmowych organizmów żyjących na polu 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia cechy, którymi różnią się poszczególne odcinki rzeki opisuje przystosowania organizmów żyjących w biegu górnym, środkowym i dolnym rzeki charakteryzuje przystosowania: roślinności, ptaków i ssaków strefy przybrzeżnej jeziora charakteryzuje przystosowania roślin i zwierząt zabezpieczające przed utratą wody opisuje sposoby wymiany gazowej u zwierząt lądowych opisuje wymagania środowiskowe wybranych gatunków zwierząt żyjących w poszczególnych warstwach lasu porównuje drzewa liściaste z iglastymi rozpoznaje rosnące w Polsce rośliny iglaste i pospolite drzewa liściaste rozpoznaje pięć gatunków roślin występujących na łące przedstawia, w formie łań- 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje świat roślin i zwierząt w górnym, środkowym i dolnym biegu rzeki wyjaśnia pojęcie plankton układa z poznanych organizmów łańcuch pokarmowy występujący w jeziorze charakteryzuje wymianę gazową u roślin opisuje przystosowania roślin do wykorzystania światła charakteryzuje poszczególne warstwy lasu, uwzględniając czynniki abiotyczne oraz rośliny i zwierzęta żyjące w tych warstwach podaje przykłady drzew rosnących w lasach liściastych, iglastych i mieszanych uzasadnia, że łąka jest środowiskiem życia wielu zwierząt podaje przykłady innych upraw niż zboża, warzywa, drzewa i krzewy owocowe, wskazując sposoby ich wykorzystywania przedstawia zależności 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje przystosowania dwóch– trzech gatunków zwierząt lub roślin do życia w ekstremalnych warunkach lądowych charakteryzuje bory, grądy, łęgi i buczyny wyjaśnia, czym jest walca biologiczna wymienia korzyści i zagrożenia wynikające ze stosowania chemicznych środków zwalczających szkodniki

<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady warzyw uprawianych na polach • wymienia dwa szkodniki upraw polowych 		<p>cucha pokarmowego, proste zależności pokarmowe między poznanymi organizmami żyjącymi na łące</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, czym różnią się zboża ozime i jare • wymienia sprzymierzeńców człowieka w walce ze szkodnikami upraw polowych 	<p>występujące na polu w formie co najmniej dwóch łańcuchów pokarmowych</p>	
--	--	--	---	--

Uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną, jeżeli nie spełnił wymagań na ocenę dopuszczającą.

W stosunku do uczniów posiadających opinię lub orzeczenie wydane przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną powyższe wymagania będą realizowane zgodnie z zaleceniami dotyczącymi dostosowania wymagań zawartymi w opiniach i orzeczeniach.